ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ - ΔΠΜΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Μ911**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**3ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γλωσσική Επεξεργασία		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	6
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/DI528/

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Στόχοι του μαθήματος είναι:

- Να εισαγάγει τις/τους φοιτήτριες/-ές στις κεντρικές θεωρίες γλωσσικής επεξεργασίας (λεξική, μορφολογική, συντακτική και κειμενική).
- Να εισαγάγει τις/τους φοιτήτριες/-ές σε βασικές μεθόδους πειραματικής έρευνας που χρησιμοποιούνται στο πεδίο της ψυχογλωσσολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες/-ές θα είναι σε θέση να:

- Επιδεικνύουν κριτική γνώση και κατανόηση βασικών ψυχογλωσσολογικών εννοιών.
- Διακρίνουν μεταξύ των δύο βασικών διαδικασιών που εμπλέκονται στη γλωσσική επεξεργασία, δηλαδή της παραγωγής και της κατανόησης.
- Επιδεικνύουν κριτική γνώση σχετικά με τις ερευνητικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στην ψυχογλωσσολογία.
- Επιδεικνύουν συστηματική κατανόηση των μηχανισμών λεξικής, μορφολογικής, συντακτικής και

κειμενικής επεξεργασίας.

- Επιδεικνύουν γνώση του τρόπου με τον οποίο τα διαφορετικά γλωσσικά επίπεδα αλληλεπιδρούν κατά τη γλωσσική επεξεργασία (γλωσσικές διεπαφές/γλωσσικά διεπίπεδα).
- Επιδεικνύουν δεξιότητες πειραματικής έρευνας στη γλωσσική επεξεργασία, αναλύοντας πειραματικές μελέτες, ερμηνεύοντας και συζητώντας τα ευρήματά τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*……*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σύντομη περιγραφή του μαθήματος

Το μάθημα 'Γλωσσική επεξεργασία' εστιάζει στους μηχανισμούς επεξεργασίας της γλώσσας, οι οποίοι επιτρέπουν στους ομιλητές να παράγουν και να κατανοούν λόγο. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τις νοητικές διεργασίες που εμπλέκονται στη γλωσσική επεξεργασία, ενώ θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν θεωρητικά μοντέλα για την λεξική αναγνώριση, την μορφολογική επεξεργασία και την προτασική επεξεργασία, μέσα από σημαντικές και επιδραστικές πειραματικές μελέτες. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν θεωρητικά μοντέλα και μελέτες που διερευνούν την οπτική και ακουστική αναγνώριση λέξεων, την επίλυση της λεξικής αμφισημίας, τη μορφολογική επεξεργασία λέξεων, την συντακτική επεξεργασία προτάσεων, καθώς και την παραγωγή και κατανόηση συνεχούς λόγου. Σε αυτό το πλαίσιο, οι φοιτήτριες/-ές θα έχουν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με μεγάλο εύρος πειραματικών τεχνικών της γλωσσικής επεξεργασίας, καθώς και να προβληματιστούν, να αναλύσουν και να αξιολογήσουν την ερμηνευτική επάρκεια των θεωρητικών μοντέλων σε σχέση με τα αποτελέσματα πειραματικών ερευνών.

Επιπλέον, θα δοθεί έμφαση στη σχέση διγλωσσίας και γλωσσικής επεξεργασίας, μέσα από την παρουσίαση και την ανάλυση πειραματικών μελετών που διερευνούν τη λεξική πρόσβαση και την προτασική επεξεργασία σε μονόγλωσσα και δίγλωσσα παιδιά νευροτυπικής ανάπτυξης, καθώς και στη σχέση γλώσσας και εγκεφάλου, εξετάζοντας στη γλωσσική επεξεργασία σε ενήλικες με γλωσσικά ελλείμματα συνεπεία αφασίας.

Οργάνωση του μαθήματος (ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα)

1η διάλεξη: Εισαγωγή στο μάθημα της γλωσσικής επεξεργασίας: Πεδίο μελέτης της γλωσσικής επεξεργασίας, σχέση της με τη γλωσσολογική θεωρία. Σύντομη αναφορά στα επίπεδα γλωσσολογικής ανάλυσης (φωνητική, φωνολογία, μορφολογία, σημασιολογία, σύνταξη). Σύντομη ιστορική αναδρομή στο πεδίο της ψυχογλωσσολογίας. Διάκριση γλωσσικής ικανότητας και γλωσσικής επιτέλεσης.

2η και 3η διάλεξη: Το ανθρώπινο σύστημα επεξεργασίας πληροφοριών. Νοητικοί πόροι και μηχανισμοί που εμπλέκονται στην γλωσσική επεξεργασία (μνήμη εργασίας, βραχυπρόθεσμη μνήμη,

προσοχή, εκτελεστικές λειτουργίες). Είδη επεξεργασίας: παρουσίαση πειραματικών ερευνών που αναδεικνύουν τα διαφορετικά είδη επεξεργασίας και εξοικείωση με διαφορετικές πειραματικές μεθόδους και ερευνητικά αποτελέσματα.

4η διάλεξη: Νοητικό λεξικό: Λεξική αποθήκευση, λεξική πρόσβαση, λεξική ανάκτηση. Μελέτη λεξικής πρόσβασης. Χρονομετρικές μέθοδοι μελέτης της λεξικής πρόσβασης. Η πειραματική μέθοδος της λεξικής απόφασης. Παράγοντες που επηρεάζουν τη λεξική πρόσβαση.

5η διάλεξη: Λεξική επεξεργασία: Εξοικείωση με την έννοια της προέγερσης (priming) και με την πειραματική τεχνική της λεξικής απόφασης με προέγερση. Τύποι προέγερσης. Παρουσίαση πειραματικών μελετών και ερευνητικών αποτελεσμάτων.

6η διάλεξη: Μοντέλα λεξικής επεξεργασίας: Παρουσίαση διαφορετικών θεωρητικών προσεγγίσεων της οπτικής και ακουστικής αναγνώρισης λέξεων και βασικών θεωρητικών μοντέλων λεξικής επεξεργασίας.

7η διάλεξη: Λεξική αμφισημία και μορφολογική επεξεργασία: Θεωρητικά μοντέλα επίλυσης της λεξικής αμφισημίας μέσα από την παρουσίαση και ανάλυση πειραματικών δεδομένων. Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της μορφολογικής επεξεργασίας μέσα από την παρουσίαση πειραματικών δεδομένων.

8η διάλεξη: Θεωρητικά μοντέλα συντακτικής επεξεργασίας (parsing). Παράγοντες που επηρεάζουν την προτασική επεξεργασία. Δομική αμφισημία.

9η διάλεξη: Μηχανισμοί νοηματικής επεξεργασίας συνεχούς λόγου, με έμφαση στον αφηγηματικό λόγο. Μοντέλα μακροδομής της ιστορίας. Το φαινόμενο της αναφοράς (anaphora) στον συνεχή λόγο. Ψυχογλωσσολογικές μελέτες για την ανάπτυξη της παραγωγής συνεχούς αφηγηματικού λόγου σε μονόγλωσσα παιδιά νευροτυπικής ανάπτυξης.

10η διάλεξη: Γνωριμία και εξοικείωση με την συλλογή, μεταγραφή και επισημείωση πειραματικών δεδομένων προφορικού λόγου με τη χρήση του λογισμικού ELAN (μέσα από την επεξεργασία δεδομένων μονόγλωσσων παιδιών νευροτυπικής ανάπτυξης και ενηλίκων με αφασία).

11η διάλεξη: Γλωσσική επεξεργασία και διγλωσσία: Ζητήματα γλωσσικής επεξεργασίας σε δίγλωσσους ομιλητές με έμφαση στη λεξική πρόσβαση και την προτασική επεξεργασία. Παρουσίαση και ανάλυση πειραματικών ερευνών σε μονόγλωσσα και δίγλωσσα παιδιά νευροτυπικής ανάπτυξης.

12η διάλεξη: Γλώσσα και εγκέφαλος: Ο ρόλος των διαφορετικών περιοχών του εγκεφάλου στη γλωσσική επεξεργασία. Η αφασία, είδη αφασίας και χαρακτηριστικά τους. Η γλωσσική επεξεργασία στην αφασία μέσα από πειραματικές μελέτες. Η μελέτη του συνεχούς λόγου στην αφασία (μικροδομή και μακροδομή): Πειραματικές τεχνικές συλλογής γλωσσικών δεδομένων από άτομα με αφασία, μέθοδοι επεξεργασίας και ανάλυσης γλωσσικών δεδομένων.

13η διάλεξη: Κριτική επισκόπηση βιβλιογραφίας (προφορικές παρουσιάσεις άρθρων)

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Εξ αποστάσεως
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class (Παροχή υλικού, Ανακοινώσεις, Ανάθεση εργασιών, Επικοινωνία) Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Εξοικείωση με πειραματικές τεχνικές της γλωσσικής επεξεργασίας σε πραγματικό χρόνο, όπως η παρακολούθηση της οφθαλμοκίνησης (eye tracking). Εξοικείωση με λογισμικά μεταγραφής και επισημείωσης γλωσσικών δεδομένων (π.χ. ELAN, CLAN/CHAT)
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας – Κριτική επισκόπηση δημοσιεύσεων	31
Συγγραφή εργασίας	50
Αυτοτελής μελέτη	30
Σύνολο Μαθήματος	***150***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	1. Κριτική επισκόπηση μιας δημοσιευμένης ερευνητικής εργασίας από λίστα προτεινόμενων επιστημονικών δημοσιεύσεων (προφορική παρουσίαση ανά ζεύγη): **50%** Κριτήρια αξιολόγησης: Α. Κατανόηση του αντικειμένου της έρευνας, του θεωρητικού υποβάθρου, των ερευνητικών ερωτημάτων, της ερευνητικής μεθοδολογίας και των αποτελεσμάτων. (30%) Β. Πληρότητα παρουσίασης (σύμφωνα με δεδομένο πρότυπο δομής της παρουσίασης) (30%) Γ. Κριτική παρουσίαση της μελέτης (25%) Δ. Ακαδημαϊκός λόγος (15%) 2. Γραπτή ατομική εργασία συνθετικής κριτικής επισκόπησης της βιβλιογραφίας (επιλογή από λίστα προτεινόμενων θεμάτων): **50%** Κριτήρια αξιολόγησης: Α. Επαρκής κάλυψη βιβλιογραφικών πηγών (20%) Β. Οργάνωση των βιβλιογραφικών πηγών με θεματική συνάφεια (30%) Γ. Κριτική επισκόπηση των ερευνών και των ερευνητικών τους αποτελεσμάτων (20%) Δ. Χρήση ακαδημαϊκού λόγου (15%) Ε. Τήρηση περιορισμών έκτασης - Κατάλληλη παράθεση βιβλιογραφικών πηγών (15%)

	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά Η δομή των δύο εργασιών, προφορικής και γραπτής, αναλυτικές οδηγίες για την εκπόνησή τους καθώς και τα κριτήρια αξιολόγησης είναι διαθέσιμα στους φοιτητές μέσω εγγράφων αναρτημένων στην ηλεκτρονική τάξη του μαθήματος.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Allopenna, P. D., Magnuson, J. S., Tanenhaus, M.K., (1998). Tracking the Time Course of Spoken Word Recognition Using Eye Movements: Evidence for Continuous Mapping Models, *Journal of Memory and Language*, 38 (4), 419-439, https://doi.org/10.1006/jmla.1997.2558

Bialystok, E., Craik, F. I. M., Green, D. W., & Gollan, T. H. (2009). Bilingual Minds. *Psychological Science in the Public Interest*, 10(3), 89–129. https://doi.org/10.1177/1529100610387084

Field, J. (2005). Psycholinguistics: A Resource Book for Students. London: Routledge

Harley, T.A. (2013). The Psychology of Language: From Data to Theory. Hove: Psychology Press

Papadopoulou, D., Peristeri, E., Plemenou, E., Marinis, T., Tsimpli, I. (2015) *Lingua,* 155, 98-120. https://dx.doi.org/10.1016/j.lingua.2014.09.006

Peristeri, E., Tsimpli, I., 2013. Pronoun processing in Broca's aphasia: discourse syntax effects in ambiguous anaphora resolution. *Aphasiology* 27 (11), 1381-1407.

Tanenhaus, M. K., Spivey-Knowlton, M. J., Eberhard, K. M., & Sedivy, J. C. (1995). Integration of visual and linguistic information in spoken language comprehension. *Science*, 268(5217), 1632–1634. https://doi.org/10.1126/science.7777863

Tanenhaus, M.K., Trueswell, J.C. (1995). Sentence comprehension. In: Eimas, P., Miller, J.L. (Eds.), *Handbook of Perception and Cognition*: Language. Academic Press, New York.

Trueswell, J.C., Tanenhaus, M.K., 1994. Toward a lexicalist framework for constraint-based syntactic ambiguity resolution. In: Clifton, C., Rayner, K., Frazier, L. (Eds.), Perspectives on Sentence Processing. Erlbaum, Hillsdale, NJ.

Παπαδοπούλου, Δ. (2018) Ανιχνεύοντας την προτασική επεξεργασία: Η περίπτωση της Ελληνικής. Θεσσαλονίκη: Ostracon Publishing